

N:o 178.

Af herr **P. Truedsson**, om ändrad lydelse af 14 § riksdagsordningen.

Frågan om utsträckning af valrätt till Riksdagens Andra Kammarer har länge stått på dagordningen, så att hon ej bör falla.

Det är blott en af det allmänna rättsmedvetandet och många tidsomständigheter framkallad rörelse till följdriktig utveckling af vår nya riksdagsordning.

Ty det nya steg i afseende å valrättens utvidgande, hvarom här är fråga, utgör blott ett framåtgående i den nya riksdagsordningens egen anda, och tidpunkten för detta stegs tagande måste ur flera synpunkter anses vara inne.

Under tiden hafva både den allmänna upplysningen, sjelfstyrelsen och de medborgerliga skyldigheterna blifvit ökade. Den invändningen mot valrättens utsträckning som ligger i talet om den stora mängdens bristande insigt, har genom den höjda folkbildningen blifvit i väsentlig mån häfd; genom den ökade kommunala sjelfverksamheten hafva allt flera krafter ur de djupare samhällslagren tagits i anspråk för den allmänna välfärden, och slutligen har i och med den allmänna värnplikten staten tagit i anspråk den enskilde myndige medborgarens frihet och kraft på ett sätt, som gör hans utestängande från de politiska rättigheterna till större orättvisa än eljest.

Det är statsklokt, på samma gång det är rättvist och billigt, att behjerta sådana förhållanden i rätt tid, innan de tillbakasatta framträda

Bih. till Riksd. Prot. 1892. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 36 Häft. (N:o 178.)

med anspråk, hvilka, då de röna obilligt motstånd, lätt kunna antaga karakter af fiendtlighet.

Enligt min uppfattning är det samhälle lyckligt, hvarest ovilja mellan de magtegende och de svagare samhällsklasserna återhålles och dämpas i tid genom billiga eftergifter från de förres sida, ej af yttre tvång, utan af rättskänsla och förtroende. Ty välvilja och förtroende föda samma känslor tillbaka.

Till dessa skäl af mera moralisk art för rösträttens utvidgning komma också politiska. Ju bredare grundvalen är för det ombudsskap som folkrepresentanterna omfatta, desto tryggare är det. Ombudsskapet, omfattar dermed mera allmänna intressen, det vidgas till skyldighet att i lika mån bevaka allas rätt.

De från all delaktighet i det politiska lifvet utestängda skola genom inträde i detsamma småningom vakna till en känsla af gemensam ansvarighet, som man nu icke kan med fullt skäl hos dem fordra. Fosterlandskänslan skall vidgas och stärkas, förmågor skola framträda att verka till samhällets gagn, hvilka förut slumrade eller voro gömda, och i samarbetet för det helas väl skola många sociala olikheter och klasskilnader utjemnas.

Tiden är inne att de som hafva magten verka därför. Här må för tillfället blott en ofta hörd invändning mot rösträttens utvidgande upptagas, den nemligen att af de nu röstberättigade så stort antal icke gör bruk af sin rösträtt.

Utan tvifvel är detta fallet. Men i alla hänseenden drabbar denna invändning de nu valberättigade, men icke de utestängda; och månne ej de förre skulle känna sig djupt kränkta, derest man gjorde anmärkningen mot dem gällande derhän, att de utestängdes från den rätt, de ega, men ej nyttja? Om rätten icke begagnas, så känner man sig likväl kunna begagna honom, då det gäller.

Uti intet konstitutionelt land torde för valrätten till folkombud för Andra Kammaren vara satt så hög gräns som i Sverige, trots vårt folks bildning och redbara, lugna lynne.

Det finnes intet skäl för, att ej detta uppenbara missförhållande må i någon mån ju förr desto hellre undanrödjas.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt föreslås vördsamt,

att 14 § i riksdagsordningen må erhålla följande lydelse:

Valrätt tillkommer inom den kommun, der han bosatt är, en hvar i kommunens allmänna angelägenheter

röstberättigad man, hvilken antingen eger eller med stadgad åborätt innehafver fast egendom på landet eller i stad till ett taxeringsvärde af minst femhundra riksdaler, eller eger på annans mark belägen husbyggnad till nämnda taxeringsvärde, eller för lifstid eller för minst fem år arrenderar eller under minst fem år näst före valet arrenderat och fortfarande arrenderar jordbruksfastighet till taxeringsvärde, ej understigande tretusen riksdaler, eller ock erlägger till staten bevillning för en till minst femhundra riksdaler uppskattad årlig inkomst.

Om remiss till konstitutionsutskottet anhålles.

Stockholm den 22 februari 1892.

P. Truedsson.
